

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1970-1971.

24 JUNI 1971.

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van volgende internationale akten :

1. Verdrag inzake de territoriale zee en de aansluitende zone;
2. Verdrag inzake de volle zee;
3. Verdrag inzake de visserij en de instandhouding van de levende rijkdommen van de volle zee;
4. Protocol van facultatieve ondertekening inzake de verplichte beslechting van geschillen, opgemaakt te Genève op 29 april 1958;
5. Internationaal Verdrag betreffende maatregelen in volle zee in geval van een ongeval dat verontreiniging door olie tot gevolg heeft of kan hebben en Bijlage, opgemaakt te Brussel op 29 november 1969.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE ZAKEN (1) UITGEBRACHT
DOOR DE H. DEKEYZER.

In 1958 heeft de eerste Conferentie der Verenigde Naties over zeerecht vier verdragen uitgewerkt die op 29 april van het zelfde jaar voor ondertekening werden opgesteld.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Struye, voorzitter; Ansiaux, Ballet, Custers, Dejardin, Dulac, Herbiet, Hulpiau, Leynen, Maisse, Sledsens, Thiry en Dekeyzer, verslaggever.

R. A 8582

Zie :

Gedr. St. van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :

750 (Zitting 1969-1970) :

- 1 : Ontwerp van wet;
- 2 : Verslag.

Handelingen van de Kamer van Volksvertegenwoordigers :

10 en 11 maart 1971.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1970-1971.

24 JUIN 1971.

Projet de loi portant approbation des actes internationaux suivants :

1. Convention sur la mer territoriale et la zone contiguë;
2. Convention sur la haute mer;
3. Convention sur la pêche et la conservation des ressources biologiques de la haute mer;
4. Protocole de signature facultative concernant le règlement obligatoire des différends, faits à Genève le 29 avril 1958;
5. Convention internationale sur l'intervention en haute mer en cas d'accident entraînant ou pouvant entraîner une pollution par les hydrocarbures et Annexe, faites à Bruxelles, le 29 novembre 1969.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES AFFAIRES ETRANGERES (1)
PAR M. DEKEYZER.

En 1958, la première Conférence des Nations Unies sur le droit de la mer a élaboré quatre conventions, ouvertes à la signature le 29 avril de cette même année.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Struye, président; Ansiaux, Ballet, Custers, Dejardin, Dulac, Herbiet, Hulpiau, Leynen, Maisse, Sledsens, Thiry et Dekeyzer, rapporteur.

R. A 8582

Voir :

Documents de la Chambre des Représentants :

750 (Session de 1969-1970) :

- 1 : Projet de loi;
- 2 : Rapport.

Annales de la Chambre des Représentants :

10 et 11 mars 1971.

België heeft aan de Conferentie deelgenomen maar heeft de Verdragen niet binnen de gestelde termijn ondertekend omdat deze internationale overeenkomsten een ernstige leemte vertoonden : het ontbreken van iedere nauwkeurige begrenzing van de territoriale wateren van het continentaal plat. Zelfs de ondertekening van de verdragen inzake de volle zee en inzake de visserij op de volle zee werd niet opportuun geacht omdat het zeerecht een geheel vormt. Bij afwezigheid van een aanvaarde begrenzing van de territoriale zee kan men niet met zekerheid zeggen waar de volle zee begint en het leek dan ook gevaarlijk zich te binden aan nauwkeurige bepalingen toepasselijk op gebieden waarvan de grenzen, zo niet in rechte dan toch in feite door eenzijdige beslissing van de Staten zouden worden vastgelegd.

Sommige Europese Staten hebben hun rechtsgebied in zijn geheel of alleen ten aanzien van visserij-aangelegenheden eenzijdig uitgebreid tot 12 mijl of meer.

Uit latere discussies is op 9 maart 1964, te Londen, een verdrag gesloten betreffende de visserij, dat België bekrachtigd heeft en dat in werking is getreden.

Door deze diplomatieke akte konden de belangen van onze vissers voor zoveel mogelijk worden beveiligd, vermits hun traditionele rechten zonder tijdslimiet werden gevrijwaard tot op zes mijl van de kusten van het Verenigd Koninkrijk, de Republiek Ierland en Denemarken.

Deze belangrijke kentering in het voordeel van onze vissers heeft de Belgische Regering ertoe gebracht de toetreding van België te overwegen tot drie van de te Genève gesloten verdragen, zijnde de verdragen inzake de territoriale zee, inzake de volle zee en inzake de visserij op de volle zee.

Inmiddels had de zaak met de « Torrey Canyon » in de lente van 1967 aangetoond dat de vrijheid op de volle zee, zoals zij is bepaald in het Verdrag van 1958, moet worden geamendeerd om voor een Kuststaat de mogelijkheid te scheppen om in de volle zee in te grijpen ten einde zijn kust te beveiligen tegen verontreiniging of een bedreiging van verontreiniging, wanneer een petroleumschip door een zwaar ongeval wordt getroffen. Een Conferentie onder de auspiciën van de I.M.C.O. te Brussel bijeengeroepen heeft te dien einde het Verdrag van 29 november 1969 uitgewerkt, ter aanvulling van het Verdrag van Genève van 1958 inzake de volle zee.

De kwestie van het continentaal plat van haar kant, is geregeld bij de wet van 13 juni 1969 inzake het continentaal plat van België, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 oktober 1969. De begrippen hieromtrent hebben onlangs een evolutie ondergaan. Resolutie 2580, op 15 december 1969 door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangenomen, vaststellend dat de bepaling van het continentaal plat vervat in het Verdrag van 1958 geen nauwkeurige omschrijving geeft van het bestreken gebied en dat het internationaal gewoonterecht hierover geen uitsluitel geeft, verzoekt de Secretaris-Generaal de nodige maatregelen te treffen om het Verdrag van 1958 te herzien, teneinde een nauwkeurige en aanvaardbare begrenzing van het continentaal plat te bepalen.

**

La Belgique, qui avait pris part à la Conférence, ne les a pas signées dans les délais prévus, parce que l'ensemble de ces instruments internationaux se trouvait affecté par une lacune grave : l'absence de toute limite précise pour la mer territoriale et pour le plateau continental. Même la signature des conventions sur la haute mer et sur la pêche en haute mer fut jugée inopportune parce qu'en matière de droit de la mer tout se tient. En l'absence d'une limite acceptée à la mer territoriale, on ne peut dire avec certitude où commence la haute mer et il semblait dangereux de se lier par des dispositions précises applicables dans les zones dont les limites relèvent, en fait sinon en droit, de la décision unilatérale des Etats.

Certains Etats européens étendirent unilatéralement leur juridiction, soit complète, soit en matière de pêche seulement, à 12 milles marins ou davantage.

Après des discussions ultérieures a été conclue à Londres le 9 mars 1964, une Convention sur la pêche, ratifiée par la Belgique et entrée en vigueur.

Cet instrument diplomatique a permis de défendre au mieux les intérêts de nos pêcheurs en sauvegardant leurs droits habituels, sans limite de temps, jusqu'à 6 milles des côtes du Royaume-Uni, de la République d'Irlande et du Danemark.

Cette heureuse évolution importante pour les intérêts de nos pêcheurs a porté le Gouvernement belge à envisager l'adhésion de la Belgique à trois des conventions de Genève, celle sur la mer territoriale, celle sur la haute mer et celle sur la pêche en haute mer.

Sur ces entrefaites, l'affaire du « Torrey Canyon », survenue au printemps de 1967, avait montré que la liberté de la haute mer, telle qu'elle est définie dans la Convention de 1958 devait être amendée en vue de permettre à un Etat riverain d'intervenir en haute mer pour protéger ses côtes contre une pollution ou une menace de pollution en cas d'accident grave à un navire pétrolier. Une conférence réunie à Bruxelles sous les auspices de l'O.M.C.I. a élaboré à cet effet la Convention du 29 novembre 1969 qui complète donc la Convention de Genève de 1958 sur la haute mer.

En ce qui concerne le plateau continental, la question a été réglée par la loi du 13 juin 1969 sur le plateau continental de la Belgique, publiée au *Moniteur belge* du 8 octobre 1969. Tout récemment, une évolution s'est manifestée au sujet de ce problème; par sa résolution 2580 du 15 décembre 1969, l'Assemblée générale des Nations Unies, considérant que la définition du plateau continental contenue dans la Convention de 1958 ne délimite pas avec précision la zone couverte par cette notion et que le droit international coutumier n'est pas clair sur ce sujet, a prié le Secrétaire général de l'Organisation d'effectuer les démarches nécessaires en vue de reviser la Convention de 1958, aux fins de fixer une limite précise et acceptable au plateau continental.

**

Het Verdrag inzake de territoriale zee en de aansluitende zone is op 10 september 1964 van kracht geworden. Het heeft tot doel de soevereiniteit van de Staat te bevestigen over een territoriale zee, de wijze te bepalen waarop ze wordt afgebakend alsook het recht van onschuldige doorvaart van vreemde schepen, waardoor zekere beperkingen worden opgelegd aan de soevereiniteit.

**

Het Verdrag inzake de volle zee is op 30 september 1962 in werking getreden. Praktisch is het de bevestiging van een internationaal gebruik zoals uitdrukkelijk gezegd in de preambule : « Erkennend dat de volgende bepalingen als algemene verklaring van vaststaande beginselen van het volkenrecht zijn aangenomen ».

Het is gewijd aan het regime van de volle zee; na omschrijving van het begrip « volle zee » (artikel 1), wordt het principe van de vrijheid van de volle zee afgekondigd : voor alle naties open, voor kuststaten zowel als voor niet-kuststaten, en er wordt gepreciseerd dat die vrijheid o.a. inhoudt vrijheid van scheepvaart, vrijheid van visserij, vrijheid onderzeese kabels en pijpleidingen te leggen, vrijheid over de volle zee te vliegen (artikel 2). Staten die geen zeekust hebben, dienen bijgevolg vrije toegang tot de zee te hebben, en zullen dus, op basis van wederkerigheid, nadat zij de instemming van de betrokken tussen hen en de zee gelegen Staten hebben bekomen, vrije doortocht en doorvoer over het grondgebied van deze laatste, alsook de nationale of de behandeling van de meest begunstigde natie in de zeehavens genieten.

Het Verdrag inzake de visserij en de instandhouding van de levende rijkdommen van de volle zee is in werking getreden op 20 maart 1966.

Het heeft voornamelijk ten doel de Staten de middelen te verschaffen om een overmatige exploitatie van de levende rijkdommen van de volle zee te verhinderen. Het Verdrag inzake de volle zee verkondigt de vrijheid van de visserij, doch het misbruik van deze vrijheid kan leiden tot ernstige benadeling van de belangen van alle Staten; maatregelen tot instandhouding zijn dus gewettigd uit hoofde van het algemeen welzijn. Het is een feit dat deze maatregelen enigszins inbreuk maken op het beginsel van de vrijheid der volle zee. Dit Verdrag heeft dus als doel te beletten dat de volstrekte toepassing van de vrijheid der volle zee tot overdreven gevolgen kan leiden.

Het Verdrag betreffende maatregelen in volle zee in geval van een ongeval dat verontreiniging door olie tot gevolg heeft of kan hebben, ondertekend te Brussel op 29 november 1969, heeft tot doel het vrije gebruik van de volle zee, zoals bedoeld bij het Verdrag van 1958 inzake de volle zee, aan beperkingen te onderwerpen. Derhalve is het wenselijk beide verdragen gelijktijdig aan het Parlement ter goedkeuring voor te leggen.

**

De verdragen van Genève van 1958 bevatten geen algemene voorziening betreffende de verplichte regeling van

La Convention sur la mer territoriale et la zone contiguë est entrée en vigueur le 10 septembre 1964. Elle a pour objet d'affirmer la souveraineté de l'Etat sur une mer territoriale, d'en régler les modes de délimitation et de définir le droit de passage inoffensif des navires étrangers, apportant ainsi certaines limites à la souveraineté.

**

La Convention sur la haute mer est entrée en vigueur le 30 septembre 1962. Elle est partiellement le reflet de la coutume internationale, comme le souligne expressément son préambule : « Reconnaissant que les dispositions ci-après... sont pour l'essentiel déclaratoires de principes établis du droit international... ».

Elle est consacrée au régime de la haute mer, après l'avoir définie (article 1er), elle proclame le principe de la liberté de la haute mer, ouverte à toutes les nations, riveraines ou non de la mer, et précise qu'elle comporte notamment, la liberté de la navigation, la liberté de pêche, la liberté d'y poser des câbles et des pipes-lines sous-marins, la liberté de la survoler (article 2). Les Etats dépourvus de littoral devraient en conséquence pouvoir y accéder librement, et jouiront donc, après accord des Etats intéressés situés entre eux et la mer, de la liberté de transit à travers le territoire de ceux-ci, sur une base de réciprocité, et du traitement national ou le plus favorisé dans les ports maritimes.

La Convention sur la pêche et la conservation des ressources biologiques de la haute mer est entrée en vigueur le 20 mars 1966.

Son objet fondamental est de donner aux Etats les moyens d'empêcher l'exploitation excessive des ressources biologiques de la haute mer. La Convention sur la haute mer proclame la liberté de la pêche, mais l'abus de cette liberté peut conduire à des dommages préjudiciables aux intérêts de tous les Etats; des mesures de conservation peuvent donc se justifier au nom du bien commun. Il est évident que ces mesures de conservation portent atteinte dans une certaine mesure au principe de la liberté de la haute mer. La présente Convention a donc pour objectif de corriger ce que l'application absolue de la liberté de la haute mer pourrait avoir d'excessif.

La Convention sur l'intervention en haute mer en cas d'accident entraînant ou pouvant entraîner une pollution par les hydrocarbures, signée à Bruxelles le 29 novembre 1969, a pour objet d'apporter une limite à la liberté de la haute mer, telle qu'elle est définie par la Convention de 1958 sur la haute mer; il est donc opportun de la soumettre à l'approbation parlementaire en même temps que celle-ci.

**

Les conventions de Genève de 1958 ne contiennent aucune disposition générale sur le règlement obligatoire des diffé-

geschillen in verband met hun uitlegging of toepassing; slechts de bepalingen van enkele artikelen van het Verdrag inzake de visserij en de instandhouding van de levende rijkdommen van de volle zee moeten aan een scheidsrechterlijke commissie worden voorgelegd.

Spijts het verlangen van talrijke staten, waaronder België, kon op de Conferentie van Genève geen voldoende meerderheid worden gevonden om een algemene voorziening van die aard in de verdragen op te nemen. Niettemin was de Conferentie klaargekomen met een Protocol van facultatieve ondertekening inzake de verplichte beslechting van geschillen, gedaan te Genève op 29 april 1958. Per 1 januari 1968 hadden achtendertig Staten het Protocol ondertekend. Overeenkomstig de beleidslijn die België in dit domein pleegt te volgen, lijkt het wenselijk dit Protocol door het Parlement te laten goedkeuren.

Een lid merkt op dat het te bestuderen probleem niet beperkt mag blijven tot wat bedoeld is door dit verdrag, maar ook de hele kwestie van de bevuiling van de zee moet bestrijken.

De Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft in datum van 11 maart 1971 het ontwerp van wet tot ratificatie van deze internationale akten zonder bespreking en met algemene stemmen aangenomen.

Uw Commissie heeft het eenparig aangenomen, alsmede onderhavig verslag.

De Verslaggever,
R. DEKEYZER.

De Voorzitter.
P. STRUYE.

rends relatifs à leur interprétation ou à leur application; seuls certains articles de la Convention sur la pêche et la conservation des ressources biologiques de la haute mer sont soumis obligatoirement à une commission arbitrale.

En dépit du souhait de nombreux Etats, dont la Belgique, il ne s'est pas trouvé, lors de la Conférence de Genève, une majorité suffisante pour insérer une disposition générale de cette nature dans les conventions. Toutefois, la Conférence avait élaboré un Protocole de signature facultative concernant le règlement obligatoire des différends, fait à Genève le 29 avril 1958. Trente-huit Etats y avaient apposé leur signature au 1er janvier 1968. Il paraît convenable de soumettre ce Protocole à l'approbation parlementaire, conformément à la politique traditionnelle de la Belgique en ce domaine.

Un membre a fait remarquer que le problème à étudier ne doit pas se limiter à celui qui est visé par cette convention, mais comprendre toute la question du salissement de la mer.

La Chambre des Représentants a adopté en sa séance du 11 mars 1971, à l'unanimité et sans discussion, le projet de loi portant approbation de ces actes internationaux.

Votre Commission a également admis à l'unanimité le projet ainsi que le présent rapport.

Le Rapporteur,
R. DEKEYZER.

Le Président,
P. STRUYE.